Regionale visie Jeugdhulp IJsselland 2026-2031

Een jeugdige groeit het mooist op zijn eigen wortels.

Regionaal
Serviceteam Jeugd
IJsselland

Datum:
10-10-2025

Voorwoord

Voor u ligt een geactualiseerde Regiovisie jeugdhulp IJsselland 2026 - 2031.

Een kind groeit het mooist op zijn eigen wortels. Dat is voor ons in IJsselland de manier waarop wij kijken naar opgroeien en opvoeden van onze kinderen en jeugdigen. Elk kind in IJsselland verdient een thuis: een plek waar je mag zijn wie je bent, waar je wordt gezien en waar je mag blijven, wat er ook gebeurt. Het liefst is dat thuis bij de eigen ouders. We streven daarom naar nul uithuisplaatsingen. Als een uithuisplaatsing onvermijdelijk is, zorgen we voor een plek die zoveel mogelijk voelt als een thuis, met school, vrienden en sport in de buurt. Dat is de ambitie waar we in IJsselland met elkaar voor gaan. Deze ambitie sluit aan bij artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag, waarin staat dat het belang van het kind altijd voorop moet staan bij besluiten die hen raken.

Onze ambitie en visie is niet nieuw, dit fundament staat. En toch verdienen een aantal landelijke ontwikkelingen en regionale aanscherpingen een actualisatie. We zien dat de jeugdhulp aan het veranderen en verbeteren is. Het lukt steeds vaker om gezinnen te helpen met oplossingen in hun eigen leven. Tegelijkertijd zien we dat de maatschappij verandert. Jeugdigen hebben te maken met een toenemende prestatiedruk, een dynamische, complexe samenleving, een veranderende manier van opvoeden en de groeiende invloed van sociale media. Ook voor ouders is opvoeden niet eenvoudiger geworden. We zien door deze maatschappelijke veranderingen de druk op de gezinnen toenemen. En dat leidt ook tot een onverminderde vraag naar jeugdhulp.
Dat vraagt van ouders, scholen, gemeenten, maatschappelijke organisaties en jeugdhulpaanbieders dat we blijven ontwikkelen om steeds weer passende keuzes te maken die kinderen effectief ondersteunen waar nodig. Dit begint bij stevige lokale teams in de gemeenten die laagdrempelig, effectief en integraal ondersteuning kunnen bieden aan gezinnen. En die specialistische jeugdhulp kunnen inzetten als dat nodig is. Daarbij is het essentieel dat kinderen ook zelf gehoord worden, zoals vastgelegd in artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag: het recht van ieder kind om zijn of haar mening te geven over zaken die hen aangaan, en dat die mening serieus wordt meegewogen bij beslissingen over ondersteuning en hulp.

Landelijke ontwikkelingen hebben invloed op onze opdracht. Zo zijn we volop bezig met het uitvoeren van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. In de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg is vastgelegd op welke thema's we regionaal moeten samenwerken. Daarnaast is een wetsvoorstel in voorbereiding met kaders voor de stevige lokale teams en met een aanscherping van de reikwijdte van de Jeugdwet. En in 2027 zal de deskundigencomissie Van Ark een tweede advies uitbrengen over de voortgang van de Hervormingsagenda Jeugd en het financiële perspectief voor gemeenten op de langere termijn.
In deze turbulente tijd is het van groot belang dat we elkaar blijven vinden in de regio en samen werken aan duurzame verbetering van de ondersteuning voor onze jeugdigen. Niet alleen voor de kinderen van nu, maar juist ook voor de kinderen van de toekomst.

We hebben deze visie opgesteld in samenwerking met een groot aantal aanbieders van jeugdhulp, met gemeenten, de GGD, Gecertificeerde Instellingen, jeugdigen en hun ouders. Dat stemt hoopvol, want alleen samen kunnen we de komende jaren de stappen zetten die nodig zijn. We gaan verder in de richting die we de afgelopen jaren zijn ingeslagen. Dat zorgt voor stabiliteit en een koers voor de lange termijn. Geen beleidswijzigingen maar samen werken aan verbetering van de uitvoering, met concrete ambities en realistische uitvoeringsplannen. Zodat alle kinderen in IJsselland een thuis hebben en mogen opgroeien in een gezonde, veilige en liefdevolle omgeving.

Michiel van Willigen
Voorzitter RSJ IJsselland

Inhoudsopgave

Voorwoord 2

Leeswijzer 4

Deel A: Visie, ambities, leidende principes 7-14

Overzicht 6

Context 7

Visie 8

Ambities 10

Leidende principes 13

Visie in praktijk brengen 14

Deel B: Meer achtergrond 16-18

Stand van zaken in de regio 16

Proces 19

Betrokkenen 20

Landelijke ontwikkelingen 21

Leeswijzer

Dit document bestaat uit twee delen:

Deel A beschrijft onze visie op jeugdhulp in de regio IJsselland: waar we voor staan, welke ambities we hebben en welke principes ons richting geven.

Deel B geeft de context en achtergrond die belangrijk waren bij het ontwikkelen van deze visie.

In dit document staan verhalen die zijn geïnspireerd op gesprekken met jeugdigen en ouders over hun ervaringen met jeugdhulp. Deze inbreng hebben we verwerkt tot fictieve personen die laten zien wat zij in 2030 merken van wat er in deze visie staat.

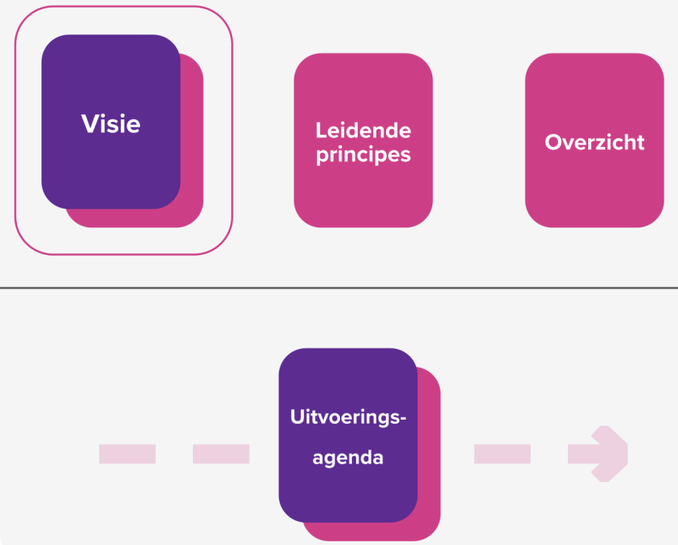
Dit visiedocument staat niet op zichzelf, maar vormt samen met andere documenten een geheel dat laat zien hoe we in IJsselland de komende jaren werken aan toekomstbestendige jeugdhulp.

Regiovisie jeugd IJsselland – dit document: het totaalbeeld van onze visie.

Leidende principes – de uitgangspunten die we samen gebruiken bij het vormgeven van het jeugdstelsel en de ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen.

Overzicht – deze praatplaat laat in het kort de visie en de leidende principes zien.

Regionale uitvoeringsagenda: een levend document dat de brug slaat richting de praktijk: wat gaan we doen, wanneer en met welke middelen.

Deel A:

Overzicht, visie, ambities, leidende principes

Overzicht: Regionale visie op jeugdhulp IJsselland

Een jeugdige groeit het mooist op zijn eigen wortels

In de regio IJsselland:

Groeien kinderen het mooist op hun eigen wortels

We willen dat ieder kind een thuis heeft: een plek waar je mag zijn wie je bent, waar je wordt gezien en waar je mag blijven, wat er ook gebeurt. Dat thuis vormt de basis voor een gezonde en veilige ontwikkeling. Het liefst is dat thuis bij de eigen ouders. We streven naar nul uithuisplaatsingen. Als dat niet mogelijk is, zorgen we voor een plek die zoveel mogelijk voelt als een thuis, met school, vrienden en sport in de buurt. Een plek waar onvoorwaardelijk wonen het uitgangspunt is, ook als er hulp nodig is.

Zijn ouders de eerstverantwoordelijke opvoeders

Elke leeftijdsfase kent zijn eigen uitdagingen. Ouders hebben de taak hun kinderen daarin te begeleiden, te ondersteunen en op te voeden. Zij vormen het fundament van de opvoeding en verdienen het vertrouwen en de ruimte om die rol te vervullen. Als dat niet lukt, staan ze er niet alleen voor. Sterke lokale teams bieden ondersteuning dichtbij, afgestemd op wat een gezin nodig heeft. Bij signalen van onveiligheid richten we ons op het versterken van bestaanszekerheid en toekomstperspectief voor het kind. Wanneer meer nodig is, werken we met een integraleaanpak, door domeinoverstijgend samen te werken met aanpalende domeinen zoals onderwijs, volwassen GGZen Welzijn.

Hebben mensen zelf de regie over hun leven

We geloven in eigen kracht en autonomie. Ondersteuning bieden we waar dat nodig is, tijdelijk en met het doel dat jeugdigen en hun opvoeders weer verder kunnen met het leven. Ouders houden de regie; professionals nemen de opvoeding niet over, maar ondersteunen de ouders. We stoppen zodra het gezin het weer zelf kan, maar blijven beschikbaar als er opnieuw hulp nodig is. Specialistische, diagnosegerichte ondersteuning zetten we pas in wanneer dat van toegevoegde waarde is.

Sluit hulp aan op de leefwereld van het gezin en jeugdige

Wanneer een jeugdige of gezin ondersteuning nodig heeft, helpen we zo licht als kan en zo kort als nodig. De hulp zorgt ervoor dat het gewone leven – in het gezin, op school en in de wijk – zoveel mogelijk door kan gaan. Onze ondersteuning is menselijk, overzichtelijk en in samenhang georganiseerd. Met meer ruimte om te doen wat nodig is. Gemeenten, aanbieders, jeugdbescherming, Raad voor de Kinderbescherming, onderwijs en zorg werken als één team samen met gezinnen, zodat jeugdigen en ouders niet van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Iedere professional die een jeugdige tegenkomt draagt bij aan diens ontwikkeling

Of je nu werkt in het onderwijs, de zorg of het sociaal domein: elke ontmoeting met een jeugdige doet ertoe. Samen dragen we de verantwoordelijkheid voor een veilige en stimulerende omgeving waarin jeugdigen kunnen groeien en zich gezien voelen.

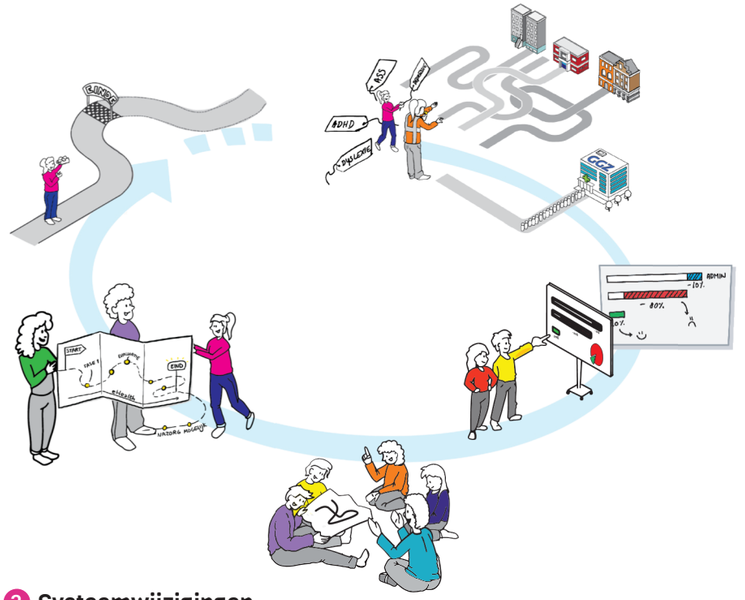
Hier zetten we op in:

1 It takes a village to raise a child

In IJsselland willen we dat jeugdigen veilig en gezond kunnen opgroeien. Ze krijgen de mogelijkheden om zich te ontwikkelen, mee te doen in de samenleving en hebben daarbij zo min mogelijk professionele hulp nodig. Dat lukt het best als er een steunende omgeving om hen heen staat. Daarom investeren we in een stevige pedagogische en sociale basis: een veilige, ondersteunende omgeving waarin jeugdigen zich kunnen ontwikkelen, zowel thuis, op school en daarbuiten.

Ons uitgangspunt is normaliseren: het gewone leven sterker maken. Hulp draait niet alleen om behandelen of oplossen, maar om verder kunnen en leren omgaan met. We ondersteunen jeugdigen en gezinnen zo veel mogelijk in hun eigen omgeving: thuis, op school, in de buurt of bij een vereniging. Als behandeling nodig, doen we dat gericht, met als doel dat de jeugdige daarna zelf weer verder kan, of beter leert omgaan met zijn uitdagingen. Hierbij staat centraal dat de hulp aansluit op de leefwereld van de jeugdige en gezin.

2 Hoe verleen je samen jeugdhulp?

In IJsselland zien we jeugdhulp niet als een automatische stap, maar als een bewuste keuze. We willen voorkomen dat jeugdigen en gezinnen onnodig in een hulpverleningstraject belanden. Het gaat erom dat zij de juiste hulp krijgen, op het juiste moment en op een manier die past bij hun situatie en omgeving. Dat betekent geen snelle medicalisering of doorverwijzing, maar bewust en doelgericht inzetten wat nodig is.

Hulpverlening is tijdelijk en gericht op versterking. Het is niet bedoeld om het probleem volledig over te nemen of op te lossen voor de jeugdige of gezin, maar om tijdelijk mee te lopen en hen te versterken zodat ze het uiteindelijk zelf weer kunnen.

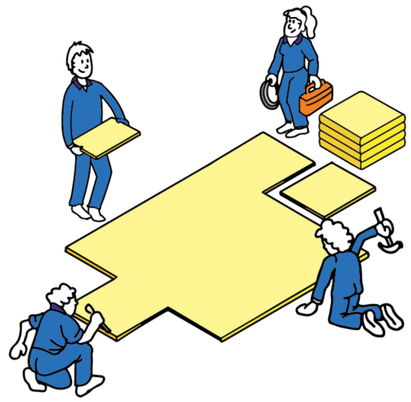
Lokale teams, Huisartsen, aanbieders en Gecertificeerde Instellingen kijken breed naar de hulpvraag. Zij kijken verder dan diagnoses, maar ook naar wat er speelt binnen het gezin, de leefomgeving en op andere leefgebieden. We ondersteunen niet alleen het kind, maar het hele gezin, en betrekken hun netwerk waar dat kan. Dat vergroot de kans dat de geboden hulp goed aansluit op wat nodig is.

Iedereen die hulp zoekt, moet ergens terecht kunnen. Bij welk loket iemand aanklopt maakt niet uit, er is altijd een passende route naar ondersteuning. Het lokale team heeft hierin een sleutelrol om toegankelijk en zichtbaar te zijn voor de mensen met een hulpvraag. Specialistische expertise is dichtbij beschikbaar en kan door de lokale teams worden ingezet voor consultatie en de inzet van specialistische jeugdhulp.

3 Systeemwijzigingen

In de regio IJsselland werken gemeenten, aanbieders en partners intensief samen om jeugdhulp te verbeteren. Toch lopen jeugdigen en professionals in de praktijk nog vaak aan tegen wetten, regels of financieringsstromen die niet goed op elkaar aansluiten. Zij ervaren daardoor dat samenwerking stokt en dat jeugdigen en gezinnen soms tussen wal en schip vallen.

Als regio willen we deze belemmeringen samen doorbreken. Dit vraagt om een gezamenlijke structuur en cultuur, waarin we voortdurend leren en verbeteren. Geleerde lessen dragen we actief uit en verspreiden we regionaal. Soms vraagt dit om een systeemwijziging in landelijke wetgeving. Dan streven we ernaar dit goed onderbouwd onder de aandacht te brengen van de landelijke overheid.

Leidende principes in hoe we (samen) werken:

- We stellen de leefwereld van jeugdigen centraal
- We ondersteunen veerkrachtig opgroeien
- Samen zien we meer
- We creëren ruimte om samen te leren

Context

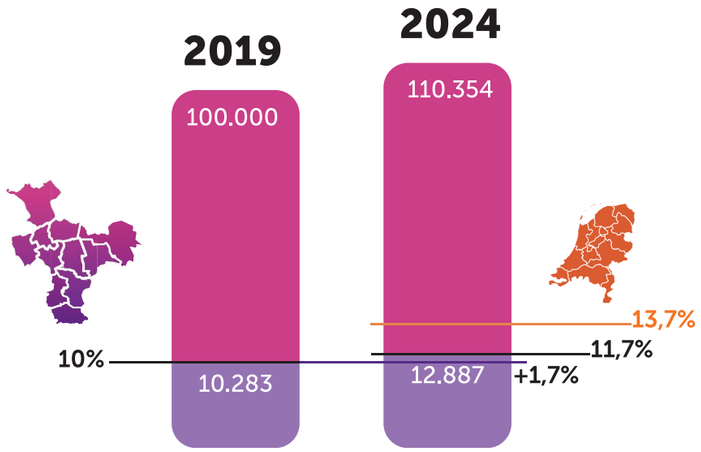
Aanleiding en totstandkoming

In IJsselland willen we dat jeugdigen en gezinnen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien, zo veel mogelijk in hun eigen omgeving en met passende hulp waar nodig. De elf[1] gemeenten in onze regio zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet en zorgen ervoor dat passende ondersteuning en zorg beschikbaar zijn. Dat doen zij samen met jeugdhulpaanbieders en andere partners in het veld. Deze visie geeft richting aan de samenwerking en gezamenlijke ambities voor de komende jaren.

De visie is ontwikkeld met gemeenten, aanbieders, jeugdigen[2] , GGD en jeugdbescherming. Samen keken we terug op de afgelopen jaren: wat ging goed, wat kan beter, wat is er de komende tijd nodig? De inhoudelijke koers klopt nog steeds, maar er is winst te behalen in de uitvoering. Met deze visie zetten we die stap – van woorden op papier naar merkbare verandering in de praktijk.

Regionale en maatschappelijke ontwikkelingen

In de regio IJsselland neemt het aantal jeugdigen dat jeugdhulp nodig heeft toe. Die stijging zien we in het hele land, al blijft de groei in IJsselland relatief beperkt[3]. Tegelijkertijd worden de hulpvragen complexer. Dat hangt samen met bredere maatschappelijke ontwikkelingen. Jongeren ervaren meer prestatiedruk, de samenleving wordt complexer, de manier van opvoeden verandert en sociale media hebben een steeds grotere invloed. In combinatie met schaarste aan personeel en beperkte financiële ruimte om te vernieuwen, vormt dit een belangrijke uitdaging waar we voor staan.

Van wie is deze visie?

Deze visie is van alle partijen die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de Jeugdwet: lokale teams bij gemeenten, jeugdhulpaanbieders, scholen, huisartsen, GGD-jeugdgezondheidszorg en de jeugdbescherming. Samen werken we aan toegankelijke, samenhangende en effectieve jeugdhulp in de regio IJsselland.

Over wie gaat deze regiovisie?

Deze regiovisie gaat over jeugdigen en gezinnen in de regio IJsselland die tijdelijk specialistische jeugdhulp nodig hebben om passende ondersteuning te krijgen bij complexe opgaven in hun leven. Dat kan gaan over ondersteuning bij opvoeden, opgroeien of psychische en sociale ontwikkeling.

Met jeugdhulp bedoelen we alle vormen van hulp en ondersteuning. Van lichte, ambulante begeleiding tot intensieve, gespecialiseerde zorg, al dan niet in een beschermende setting.

Met jeugdzorg bedoelen we jeugdhulp, aangevuld met jeugdbescherming en jeugdreclassering.

De regionale beweging

De afgelopen jaren hebben we in IJsselland stappen gezet om de jeugdhulp beter te organiseren. We werkten aan sterke lokale team, een gezamenlijke aanpak van wachttijden, nauwere samenwerking tussen gemeenten en aanbieders, en de af- en ombouw jeugdzorgplus[4]. Er zijn nieuwe initiatieven ontstaan, wachttijden worden beter aangepakt en we hebben leidende principes ontwikkeld die richting geven aan hoe we samenwerken in de regio.

We groeien steeds meer naar één regionale manier van werken en denken over wat een sterk lokaal team is en wat dit vraagt in de praktijk. Daarnaast kijken we hoe we samen met andere domeinen jeugdigen en gezinnen eerder kunnen ondersteunen om zwaardere hulp later te voorkomen.

1. Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle
2. Er zijn 21 jongeren betrokken bij de deze visie
3. CBS cijfers 2024 en RIJM
4. De lessen van afgelopen vijf jaar staan in bijlage 1: Zeilboten

Visie

In de regio IJsselland:

Groeien kinderen het mooist op hun eigen wortels.

We willen dat ieder kind een thuis heeft: een plek waar je mag zijn wie je bent, waar je wordt gezien en waar je mag blijven, wat er ook gebeurt. Dat thuis vormt de basis voor een gezonde en veilige ontwikkeling. Het liefst is dat thuis bij de eigen ouders. We streven naar nul uithuisplaatsingen. Als dat niet mogelijk is, zorgen we voor een plek die zoveel mogelijk voelt als een thuis, met school, vrienden en sport in de buurt. Een plek waar onvoorwaardelijk wonen het uitgangspunt is, ook als er hulp nodig is. Specialistische, diagnosegerichte ondersteuning zetten we pas in wanneer dat van toegevoegde waarde is.

Hebben mensen zelf de regie over hun leven.

We geloven in eigen kracht en autonomie. Ondersteuning bieden we waar dat nodig is, tijdelijk en met het doel dat jeugdigen en hun opvoeders weer verder kunnen met het leven. Jeugdigen en ouders houden de regie; professionals nemen de opvoeding niet over, maar bieden ondersteuning. We stoppen zodra het gezin het weer zelf kan, maar blijven beschikbaar als er opnieuw hulp nodig is.

Zijn ouders de eerstverantwoordelijke opvoeders.

Elke leeftijdsfase kent zijn eigen uitdagingen. Ouders hebben de taak hun kinderen daarin te begeleiden, te ondersteunen en op te voeden. Zij vormen het fundament van de opvoeding en verdienen het vertrouwen en de ruimte om die rol te vervullen. Als dat niet lukt, staan ze er niet alleen voor. Sterke lokale teams bieden ondersteuning dichtbij, afgestemd op wat een gezin nodig heeft. Bij signalen van onveiligheid richten we ons op het versterken van bestaanszekerheid en toekomstperspectief voor het kind.

Wanneer meer nodig is, werken we met een integrale aanpak, door domeinoverstijgend samen te werken met aanpalende domeinen zoals onderwijs, volwassen GGZ en Welzijn.

"Het was naar om niet meer thuis te wonen. Maar het gaat nu wel beter. We zijn met een kleine groep en doen dingen samen. Ik ben blij dat ik een plek heb waar ik kan vertellen waar ik mee zit."

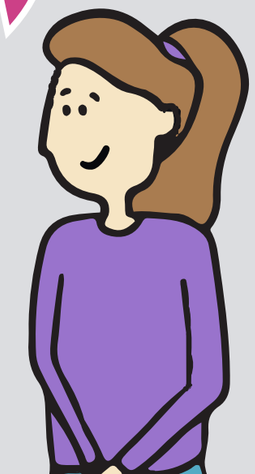
2030

Bram, 17 jaar. Woont begeleid en wordt behandeld.

"Toen de hulp begon, had ik er echt geen zin in. Dacht dat ze alleen maar zouden vertellen wat ik fout deed en gingen zeggen wat ik moest doen. Maar dat was helemaal niet zo. Er wordt echt naar me geluisterd en we kijken samen wat werkt en wat ik nodig heb."

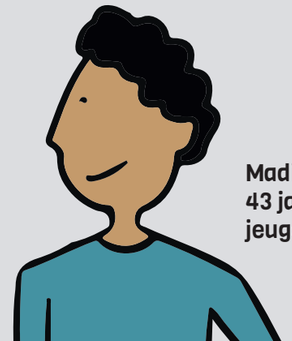
2030

Sarah, 14 jaar.
Krijgt nu een half jaar ambulante zorg.

"Op gegeven moment lukte het gewoon niet meer. Ik stond echt even met lege handen. Sinds er hulp is, voelt het niet meer alsof ik het allemaal alleen hoef te doen."

2030

Madik, vader en 43 jaar. Zoon krijgt jeugdhulp.

Visie

Sluit hulp aan op de leefwereld van het gezin en kind.

Wanneer een jeugdige of gezin ondersteuning nodig heeft, helpen we zo licht als kan en zo kort als nodig. De hulp zorgt ervoor dat het gewone leven – in het gezin, op school en in de wijk – zoveel mogelijk door kan gaan. Onze ondersteuning is menselijk, overzichtelijk en in samenhang georganiseerd. Met meer ruimte om te doen wat nodig is. Gemeenten, aanbieders, jeugdbescherming, Raad voor de Kinderbescherming, onderwijs en zorg werken als één team samen met gezinnen, zodat jeugdigen en ouders niet van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Iedere professional die een jeugdige tegenkomt draagt bij aan diens ontwikkeling.

Of je nu werkt in het onderwijs, de zorg of het sociaal domein: elke ontmoeting met een jeugdige doet ertoe. Samen dragen we de verantwoordelijkheid voor een veilige en stimulerende omgeving waarin jeugdigen kunnen groeien en zich gezien voelen.

Wat merken jeugdigen, ouders en professionals in de praktijk?

Ambities

1 It takes a village to raise a child

In IJsselland willen we dat jeugdigen veilig en gezond kunnen opgroeien. Ze krijgen de mogelijkheden om zich te ontwikkelen, mee te doen in de samenleving en hebben daarbij zo min mogelijk professionele hulp nodig. Dat lukt het best als er een steunende omgeving om hen heen staat. Daarom investeren we in een stevige pedagogische en sociale basis: een veilige, ondersteunende omgeving waarin jeugdigen zich kunnen ontwikkelen, zowel thuis, op school en daarbuiten.

Ons uitgangspunt is normaliseren: het gewone leven sterker maken. Hulp draait niet alleen om behandelen of oplossen, maar om verder kunnen en leren omgaan met. We ondersteunen jeugdigen en gezinnen zo veel mogelijk in hun eigen omgeving: thuis, op school, in de buurt of bij een vereniging. Als behandeling nodig, doen we dat gericht, met als doel dat de jeugdige daarna zelf weer verder kan, of beter leert omgaan met zijn uitdagingen. Hierbij staat centraal dat de hulp aansluit op de leefwereld van de jeugdige en gezin.

Waar werken we naartoe:

- Gezinnen kunnen terugvallen op sterke basisvoorzieningen die aansluiten op hun leefwereld.
- Alle professionals, die met kinderen werken, zijn getraind om pedagogisch te handelen.

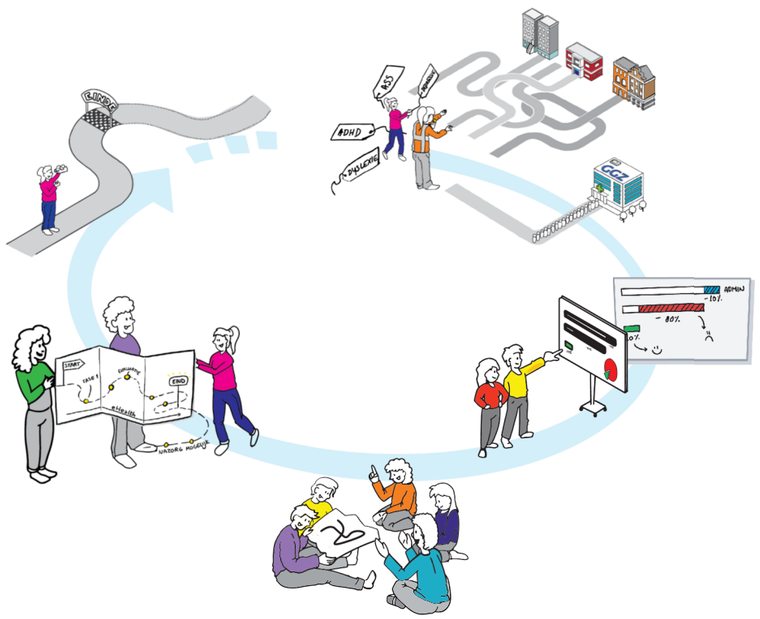
2 Hoe verleen je samen jeugdhulp: van oplossen, naar een stukje meelopen

In IJsselland zien we jeugdhulp niet als een automatische stap, maar als een bewuste keuze. We willen voorkomen dat jeugdigen en gezinnen onnodig in een hulpverleningstraject belanden. Het gaat erom dat zij de juiste hulp krijgen, op het juiste moment en op een manier die past bij hun situatie en omgeving. Dat betekent geen snelle medicalisering of doorverwijzing, maar bewust en doelgericht inzetten wat nodig is.

Hulpverlening is tijdelijk en gericht op versterking. Het is niet bedoeld om het probleem volledig over te nemen of op te lossen voor de jeugdige of gezin, maar om tijdelijk mee te lopen en hen te versterken zodat ze het uiteindelijk zelf weer kunnen.

Lokale teams, Huisartsen, aanbieders en Gecertificeerde Instellingen kijken breed naar de hulpvraag. Zij kijken verder dan diagnoses, maar ook naar wat er speelt binnen het gezin, de leefomgeving en op andere leefgebieden. We ondersteunen niet alleen het kind, maar het hele gezin, en betrekken hun netwerk waar dat kan. Dat vergroot de kans dat de geboden hulp goed aansluit op wat nodig is.

Iedereen die hulp zoekt, moet ergens terecht kunnen. Bij welk loket iemand aanklopt maakt niet uit, er is altijd een passende route naar ondersteuning. Het lokale team heeft hierin een sleutelrol om toegankelijk en zichtbaar te zijn voor de mensen met een hulpvraag. Specialistische expertise is dichtbij beschikbaar en kan door de lokale teams worden ingezet voor consultatie en de inzet van specialistische jeugdhulp.

Waar werken we naartoe:

- Een toekomstbestendig (jeugd)zorglandschap dat financieel houdbaar is en aansluit bij de (tijdelijke) hulpvragen van gezinnen.
- Het aantal IJssellandse jeugdigen dat in een zorginstelling verblijft daalt jaarlijks, ons morele doel is nul uithuisplaatsingen.
- De tijdelijke geboden hulp sluit goed aan bij de behoeften van jeugdige en gezin.
- Kwalitatief betrouwbare data en monitoring voor tijdig (bij)sturen en leren binnen onze jeugdhulpregio.

“Ik vond het best lastig om hulp te vragen en wist niet zo goed waar ik moest beginnen. Maar ze hielpen me om de juiste hulp te vinden. Ze dachten goed mee en keken wat bij ons past. Fijn om te weten dat ik altijd ergens terechtkan.”

2030

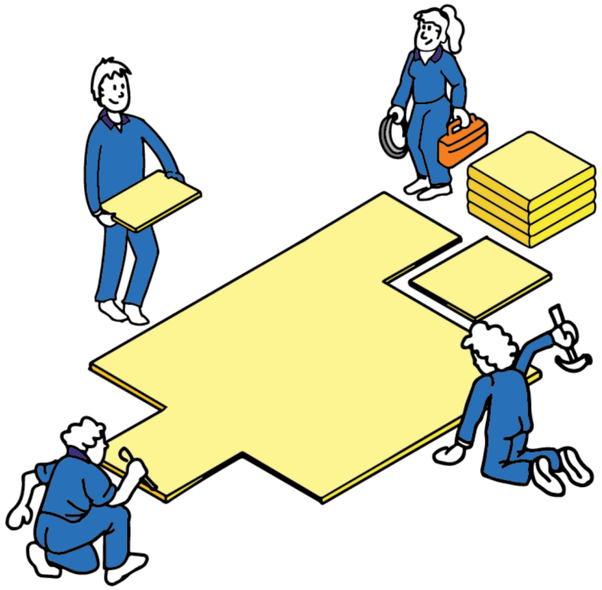

Madik, vader en 43 jaar.
Zoon krijgt jeugdhulp

3 Systeemwijzigingen

In de regio IJsselland werken gemeenten, aanbieders en partners intensief samen om jeugdhulp te verbeteren. Toch lopen jeugdigen en professionals in de praktijk nog vaak aan tegen wetten, regels of financieringsstromen die niet goed op elkaar aansluiten. Zij ervaren daardoor dat samenwerking stokt en dat jeugdigen en gezinnen soms tussen wal en schip vallen.

Als regio willen we deze belemmeringen samen doorbreken. Dit vraagt om een gezamenlijke structuur en cultuur, waarin we voortdurend leren en verbeteren. Geleerde lessen dragen we actief uit en verspreiden we regionaal. Soms vraagt dit om een systeemwijziging in landelijke wetgeving. Dan streven we ernaar dit goed onderbouwd onder de aandacht te brengen van de landelijke overheid.

Waar werken we naartoe:

- Doorwerking naar beleid en bestuur: inzichten uit de praktijk leiden tot concrete aanpassingen in bestuurlijke afspraken, convenanten en verantwoording. We brengen bestuurders meer in positie om daadwerkelijk te kunnen sturen.
- Kwaliteit en blijvend leren: we bouwen aan een gezamenlijke structuur en cultuur waarin voortdurend leren en verbeteren vanzelfsprekend is.
- Financiering wordt georganiseerd rondom jeugdige en gezin: we slagen erin om financieringsstromen (Jeugdwet, Wmo, onderwijs, volwassen-ggz, reclassering) te koppelen, zodat de jeugdige en het gezin centraal staan in plaats van het systeem.

"Door praktijkervaring en beleid samen te brengen, leren we sneller en beter. Niet voor één keer, maar structureel. Het wordt steeds makkelijker om nieuwe uitdagingen aan te pakken."

2030

Chantal, professional en 27 jaar.
Werkt bij een middelgrote gemeente

Leidende principes

Voor alle partijen die zich committeren aan deze visie zijn dit de principes die ons leiden in hoe we (samen) werken. We spreken elkaar erop aan als iemand hiervan afwijkt.

We stellen de leefwereld van jeugdigen centraal

- De leefwereld van jeugdigen en ouders is leidend bij de vraag of en welke hulp nodig is én bij de uitvoering van die hulp.
- Als je werkt met jeugdigen, werk je met alle relaties die ertoe doen; in en om jeugdigen en gezinnen.
- De specialist voegt zich in de leefwereld; de jeugdige en de ouder niet in de systeemwereld.

We zien en kunnen samen meer

- Hoe je begint bepaalt hoe het verder gaat.
- Bij hulpvragen kijken we naar oorzaken op alle leefgebieden om te voorkomen dat we met jeugdhulp slechts symptomen bestrijden.
- We werken samen met onze partners, met respect voor onze verschillende rollen en (deel)belangen – ook als het spannend wordt.
- We benutten altijd het lokale team om samen de ondersteuning dicht bij de leefwereld van inwoners te bieden.

We ondersteunen veerkrachtig opgroeien

- Kinderen en jongeren hebben de kracht om zich positief te ontwikkelen, ook in moeilijke omstandigheden.
- Ouders zijn en blijven verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen.
- Professionals nemen de verantwoordelijkheid niet over, maar ondersteunen waar nodig bij het opgroeien en opvoeden.

We creëren ruimte om samen te leren

- We zijn een innovatieve regio en leren samen door kennis op te bouwen en uit te wisselen, goede voorbeelden te delen en in de praktijk te leren.
- We geven onze professionals ruimte, steun en vertrouwen om oplossingen te vinden.
- We beseffen dat er soms dingen fout gaan en daar leren we van.
- We gebruiken de kennis en kracht van ervaringsdeskundigheid, om vanuit de praktijk te veranderen.

Visie in praktijk brengen

De visie beschrijft waar we in IJsselland de komende jaren samen aan werken. We willen elkaar langdurig commitment, vertrouwen en stabiliteit bieden. Dat vraagt een lange adem en een gedeelde koers. Die koers hebben we samen vastgelegd in dit document. We weten waar we naartoe willen.

Tegelijkertijd is de uitvoering van de visie adaptief. We sturen bij op basis van wat we in de praktijk zien en leren. Dat doen we voortdurend binnen de projecten waar we aan werken. Ook evalueren we tweejaarlijks met onze partners (gemeenten, inkoop en contractmanagers, jeugdigen en jeugdhulpaanbieders) de voortgang op de uitvoering van de visie. Vanuit hun perspectief kijken we wat er speelt, of we op de juiste koers liggen en waar bijsturing nodig is.

De uitvoeringsagenda vormt het instrument waarmee we de visie vertalen naar concrete projecten in de praktijk, die we monitoren, evalueren en verder ontwikkelen. De meest actuele versie van deze uitvoeringsagenda is te vinden via: **linkje naar website/ regio agenda**

Deel B:

Meer achtergrond

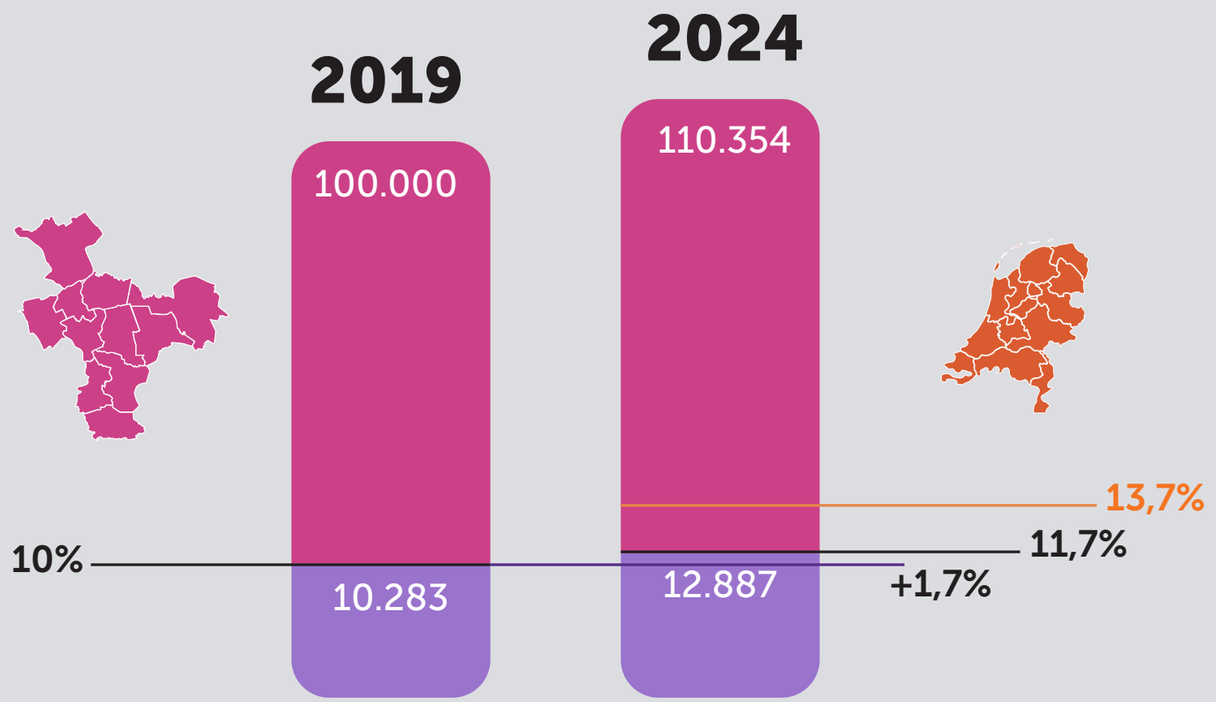
De regio

Cijfers en feiten

In de regio IJsselland wonen 548.227 inwoners, waarvan 110.354 jeugdigen tot 18 jaar. In 2024 kregen 12.887 jeugdigen jeugdhulp, wat neerkomt op 11,7 procent. Dat is iets minder dan het landelijk gemiddelde van 13,7 procent. Tegelijk zien we een lichte stijging ten opzichte van 2019 (10.283 jeugdigen).

In 2024 kregen 11.323 jeugdigen jeugdhulp zonder verblijf en 223 jeugdigen ontvingen jeugdhulp met wonen en verblijf. Daarnaast verbleven 26 jeugdigen in JeugdzorgPlus en stonden 584 jeugdigen onder toezicht van de jeugdbescherming (een daling ten opzichte van 629 in 2019). De totale kosten voor jeugdhulp waren in 2024 ongeveer 200 miljoen euro.

We zien dus dat er ondanks de inspanningen in de regio een lichte toename is in het gebruik van jeughulp, zowel in absolute aantallen als procentueel. Terwijl het aantal jeugdigen met een maatregel juist iets is gedaald.

*wonen en verblijf is incl. pleegzorg, logeren.

Stand van zaken

Wat gaat er goed – afgelegde weg

De afgelopen vijf jaar werkten we, op basis van de Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025, aan het verder ontwikkelen en verbeteren van de jeugdhulp in de regio. Terugkijkend zien we dat deze visie nog steeds de juiste onderwerpen raakt en inhoudelijk grotendeels actueel is. We zien ook dat de gemeenten de visie hebben omarmd en vertaald naar hun eigen beleid. Regionaal hebben we gezamenlijke concrete ambities gesteld, zoals het morele doel van nul uithuisplaatsingen en de inrichting van een integraal crisisoverleg. Bovendien weten we elkaar beter te vinden, is er meer oog voor elkaars perspectief en vindt het inhoudelijke gesprek aan de juiste tafel plaats. Daarnaast zien we op verschillende plekken in de regio een duidelijke lerende beweging ontstaan.

Reflectie op vorige visie

Terugkijkend op de afgelopen jaren en de Regionale visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025 hebben we samen met de betrokken partners de volgende uitgangspunten geformuleerd die richting geven aan de nieuwe regionale visie 2026-2031:

- De visie is concreet, realistisch en te vertalen naar de eigen organisatie (niet abstracte doelen op niveau van ‘wereldvrede’);
- De nadruk ligt op de uitvoering: ongeveer 70% van de inzet gaat over hoe we het doen en 30% over wat we doen;
- We denken en handelen vanuit het perspectief van de jeugdige en het gezin;
- De uitvoering van de visie is adaptief. Als de context verandert, beweegt de uitvoeringsagenda mee;
- Het inkoopmodel sluit aan op de visie en is, net als de visie zelf, adaptief;
- Eigenaarschap ligt bij iedereen die bijdraagt, over de grenzen van organisaties heen;
- We hebben aandacht voor aanpalende domeinen;
- Er komt ook een korte, toegankelijke variant van de visie, in de vorm van een visual of brochure.

“We hadden laatst een hele ingewikkelde casus. Een paar jaar geleden was dat zeker een uithuisplaatsing geweest. Maar nu hebben we samen met een wijkcoach, schuldhulp en ambulante hulp gekeken wat er nodig was. Door snel te schakelen en maatwerk te bieden kon het gezin bij elkaar blijven. Ik ben trots dat we dat als gemeente zo hebben durven oppakken.”

Chantal, professional en 27 jaar. Werkt bij een middelgrote gemeente

Uitdagingen die voor ons liggen

De komende jaren ligt onze uitdaging in het omgaan met steeds complexere hulpvragen van jeugdigen en gezinnen. We staan niet alleen voor de opgaves die voortkomen uit de Hervormingsagenda Jeugd, maar voor bredere maatschappelijke ontwikkelingen die de druk op de jeugdhulp vergroten, zoals toenemende prestatiedruk onder jongeren, een complexere samenleving en de groeiende invloed van sociale media.

Tegelijkertijd hebben we te maken met schaarste aan personeel en beperkte financiële ruimte om te vernieuwen. Dit vraagt om een andere manier van werken. Eerder in het leven van jeugdigen en gezinnen aanwezig zijn, problemen helpen voorkomen en ondersteuning bieden die verschil maakt.

We willen het beste voor alle jeugdigen en gezinnen in onze regio, niet alleen in de toekomst, maar met concrete stappen in het hier en nu.

Hieronder de belangrijkste uitdagingen op een rij:

- Financiële ruimte versus realisatie ambities
- Schaarste personeel versus toename jeugdhulpgebruik
- Vakmanschap vergroten binnen de lokale teams
- Stelsel is complex; en onvoorspelbaar
- Veranderen is mensenwerk

Sarah, 14 jaar.
Krijgt nu een half jaar ambulante zorg.

Hoe is deze regiovisie tot stand gekomen?

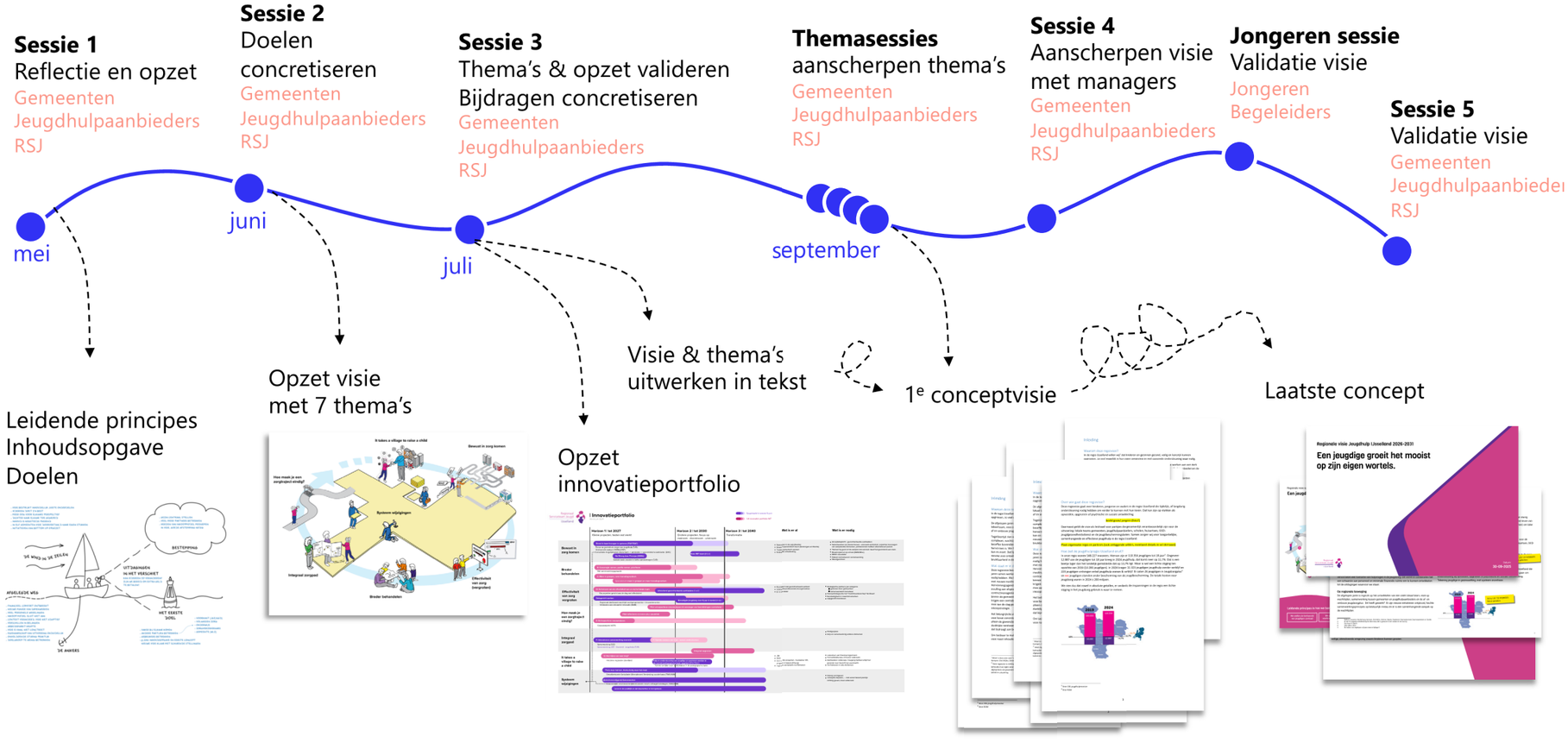
Proces

Deze visie is gezamenlijk ontwikkeld met verschillende partners. Samen keken we terug op de afgelopen jaren, wat ging goed, wat kon beter en wat willen we de komende periode anders doen. We hebben gesproken over de schurende dilemma's en samen nagedacht over onze stip op de horizon: hoe willen we dat de jeugdhulp er over vijf tot tien jaar uitziet? De uitkomsten van deze gesprekken vormen de basis van deze visie.

We streven naar een regiovisie die concreet en realistisch is en past bij de leefwereld van jeugdigen en gezinnen.

Bij de totstandkoming van deze visie hanteerden we een aantal leidende principes:

- Het draait allemaal om de jeugdigen en gezinnen. Om hen goed te kunnen ondersteunen is het belangrijk dat we systemisch werken en dat we jeugdigen en gezinnen een stem geven;
- We maken de visie samen met alle gemeenten en vertegenwoordigers van jeugdhulpaanbieders. Gezamenlijk formuleren we de visie, bespreken we de uitkomsten en nemen we verantwoordelijkheid voor de uitvoering;
- De jeugdhulp raakt aan andere domeinen, zoals onderwijs, huisartsen, GGD, bestaanszekerheid en participatie. Hoewel deze visie zich richt op jeugdhulp, moeten deze partijen betrokken worden om echte verandering teweeg te brengen. We werken actief samen met aanpalende domeinen, laten onderwijs meebeslissen en betrekken de andere partijen waar dat kan.

Betrokken partners

Aan deze regiovisie is gewerkt door een brede vertegenwoordiging van betrokkenen uit de regio. Samen hebben we de inzichten verzameld die de basis vormen van deze visie. Dat hebben we gedaan met:

We willen deze samenwerking voortzetten en verder verdiepen. Daarom blijven we de verschillende betrokkenen actief betrekken bij het realiseren van de gezamenlijke ambities. We zoeken nadrukkelijk de verbinding met andere domeinen en werken aan een structurele vorm van inspraak voor jeugdigen en gezinnen. Zodat hun stem blijvend invloed heeft op de ontwikkeling van de jeugdhulp in de regio.

Deze visie is daarmee geen eindpunt, maar een startpunt.

Samen visie maken in cijfers:

49 professionals

21 jeugdigen

5 werksessies

Partners

Welke landelijke ontwikkelingen spelen er en hoe raken die de regio?

De opgaven waar we als regio voor staan sluiten aan bij recente landelijke ontwikkelingen en kaders, zoals de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, het Richtinggevend Kader Lokale Teams en GALA en AZWA. Hieronder volgt een korte beschrijving.

De **Hervormingsagenda Jeugd** richt zich op het verbeteren van de kwaliteit van jeugdhulp en het creëren van een financieel houdbaar stelsel. Om deze ambitie te bereiken zijn er tien opgaven opgesteld. Een belangrijke opgave is het verbeteren van de beschikbaarheid van jeugdzorg voor de meest kwetsbare jeugdigen, door stevige regionale samenwerking tussen gemeenten en betere organisatie van de regionale en landelijke inkoop van specialistische jeugdzorg. Andere belangrijke opgaves zijn versterking van de pedagogische basis, terugdringen residentiele jeugdhulp, versterking van de lokale toegang, minder versnippering in het aanbod en vergroting van preventie en vroegsignalering. Voor IJsselland betekent dit investering in sterke lokale teams en nauwere samenwerking over de domeinen heen. Maar het gaat ook over de bovenregionale samenwerking omtrent het uitvoeringsplan af- en ombouw gesloten jeugdhulp. Dit is meegenomen in onze visie.

Het **Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming** is in maart 2021 aangeboden aan de Tweede Kamer en opgesteld in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en Ministerie van Justitie en Veiligheid en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De nadruk van dit Toekomstscenario ligt op veiligheidscasuïstiek en het adviseert hoe de kind- en gezinsbescherming er in 2030 uit zou moeten; het bieden van tijdige en passende hulp aan gezinnen en huishoudens in onveilige situaties. Dit toekomstscenario is gestoeld op de uitgangspunten gezinsgerichtheid, rechtsbescherming en transparantie, eenvoud, en een lerende aanpak. Het lokale team fungeert als vast aanspreekpunt, ook bij veiligheidsvraagstukken. Het gezin heeft één vaste hulpverlener, meestal afkomstig uit het lokale team, en benodigde expertise vanuit netwerkpartners wordt toegevoegd in plaats van naar een andere organisatie over te dragen. De netwerkpartners (waaronder Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis, en de Raad voor de Kinderbescherming) werken integraal samen in een regionaal veiligheidsteam in plaats van in estafettevorm. Deze domeinoverstijgende manier van samenwerken verbindt zo zorg, veiligheid en straf. Daarnaast is in het **Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming** de doelstelling opgenomen om regionale veiligheidsteams te vormen die nauw samenwerken met de lokale teams. De regionale veiligheidsteams zijn multidisciplinair (RvdK, VTIJ en GI) om een integrale aanpak te garanderen.

Het **Landelijke Richtinggevend Kader Lokale Teams** biedt handvatten voor hoe lokale teams ingericht kunnen worden. Drie centrale waarden staan daarin centraal:

- Dichtbij: lokale teams zijn laagdrempelig, toegankelijk en aanwezig in de omgeving waar inwoners wonen, leven en werken;
- Integraal: lokale teams bieden ondersteuning met een brede blik op het leven van mensen, werken over domeinen heen, en in nauwe samenwerking met andere professionals, organisaties en netwerken.
- Mandaat: lokale teams hebben de ruimte en bevoegdheden om zelfstandig te handelen, zodat zij snel kunnen schakelen, besluiten kunnen nemen en kunnen doorpakken waar nodig.

Het **GALA en AZWA** zijn twee samenhangende Nederlandse akkoorden die zicht richten op een gezondere samenleving en houdbare zorg. GALA richt zich op preventie door te investeren in de sociale basis en een gezonde leefomgeving. Het AZWA richt zich op het toegankelijk en betaalbaar houden van de zorg door middel van “passende zorg” (de juiste zorg op de juiste plek) en een nauwere samenwerking tussen het sociale en medische domein. De **GGD IJsselland** ondersteunen de 11 gemeenten met de uitwerking van deze twee akkoorden.

Alle gemeenten in IJsselland geven in hun coalitieakkoord, ieder op hun eigen manier, aan te willen werken aan een gezonde basis en een veerkrachtige samenleving met bestaanszekerheid, gelijke kansen op gezondheid, duurzaamheid en een gezonde leefomgeving als belangrijke voorwaarden. Daarnaast hebben gemeenten een belangrijke rol in het realiseren van toekomstbestendige zorg. Deze belangrijke voorwaarden hebben een directe relatie met de ambities van de regiovisie Jeugdhulp.

Colofon

Eindredactie:
RSJ

Procesbegeleiding:
Shoshin

Vormgeving
Shoshin

